

Pedro Javier González i Horacio Fumero van fer un recital a l'altura de la Casa Navàs

És el segon concert del cicle "Som Flamencs" del Festival Accents

Actuació de Pedro Javier González i Horacio Fumero a la Casa Navàs | Núvol Blanc

Pedro Javier González és un **guitarrista** barceloní tan versàtil que tant li fa tocar flamenc que clàssic. Ho va deixar ben palès al costat de Victòria dels Àngels i Roberto Alagna. Tan versàtil que ha tocat amb Serrat i Llach. Tan versàtil que han comptat amb ell Alejandro Sanz, Seguridad Social, Maria de la Mar Bonet, Aznavour i la penúltima baula de la guitarra catalana de concert, Feliu Gasull. Tan versàtil, tan versàtil que va arribar a ser integrant d'El Último de la Fila en la seva època daurada, quan ja eren supervendes i es podien permetre el luxe de disposar del guitarrista revelació sorgit en aquella metròpolis preolímpica que ensenyava al país a cantar en català *Escolta Piquer, dame aire con tu abanico que sóc de Barcelona i em moro de calor*.

Pel que fa a l'Horacio Fumero és un contrabaixista argentí. El vent huracanat de Gato Barbieri ens el va dur fins aquí on d'argentí va passar a ser auri quan Tete Montolíu l'incorporà al seu grup i, com si es tractés de la lletra d'un dels seus boleros, ja no se'n va desprendre mai més en tota la seva vida. La primera vegada que el vaig sentir va ser el 1983 com a teloner del també genial

Miles Davis, llavors integrava un quintet de jazz format per grans instrumentistes foranis establerts a Barcelona: els mítics Transatlàntic van ser partícips d'aquella Ona laietana que donava músics excel·lents com ara Joan Albert Amargós, Carles Benavent i Toti Soler, amb els quals també han col·laborat.

Tants músics prestigiosos no es poden equivocar, encara que els seus noms no siguin dels que més ens sonen. Són instrumentistes ben coneguts en l'ambient musical barceloní per participar en projectes on la música sona a la perfecció. Que el concert fora en Cal Navàs pot ser raó suficient per anar-hi a delectar-se la vista, fent cap a la terrassa on estava previst, però les pluges del matí van aconsellar traslladar-ho a un espai cobert. El tast de formatge de Cadí amb vermut de Miró va mitigar el tràngol d'haver de romandre a la planta baixa, fins que la música no va deixar espai per la decepció perquè va omplir cada racó de la botiga d'una preciositat de barreges entre flamenc, jazz, clàssic i música llatina, a to amb l'encant de la nostra joia modernista; semblava que Domènech i Montaner les hagués deixat escrites en els plànols com a guinda del pastís. Això explica la reacció del públic que omplia el recinte, en veure's sorpresos per una allau de música que els va enxampar desprevinguts els van ovacionar posats dempeus amb exclamacions entusiastes.

Així com l'entrada de l'habitatge alegra la vista, l'entrada del recital la van fer per alegrías, en clau flamenca perquè la seva actuació pertany al cicle Som flamencs, integrat en el Festival Accents per segon any consecutiu. També hi ha unes escales que, en aquest cas, ens porten al sud amb aires gaditans que recordaven Campuzano i tocs vigorosos estil Paco de Lucía, però amb un tempo a la catalana, més lentes del que es toquen a Andalusia. Les nostres alegrías són alegries contingudes d'ençà que Mayte Martín així ho va disposar amb *Navega sola* obrint un món de possibilitats pel qual transita l'elit de la sonanta catalana, Cañizares, Montón, Caro, Chicuelo, Pedro Sierra i per descomptat, Pedro Javier González. Tres temes del repertori eren extrets de l'àlbum de 2007 *Verdades ocultas y Medias mentiras* que és el més flamenc de la seva discografia; a més d'aquestes alegrías, una mena de tanguillos anomenats *Camino del Mar* i un arranjament molt celebrat de l'obra més revolucionària de Camarón: *La Leyenda del Tiempo*.

El duo es desembolica prou bé en la fusió flamenca, una etiqueta molt grapejada que faig servir en el bon sentit de la paraula perquè el flamenc és un aliatge que li dona consistència i volada. Fusió fan Tomatito i Vicente Amigo, fusió Poveda i Rocío Márquez, fusió Israel Galván i Rocío Molina, fusió feien fins i tot els paladins de l'ortodòxia, Mairena, Agujetas i Menese. Fusió va fer Domènech i Montaner en el bigarrat rebedor per a enlluernar les visites i fusió ens van fer Pedro i Horacio en els tangos titulats *Teviadeciunacoza* que José Quevedo va compondre el 2007 per a Ultra High Flamenc; si esperaven sorprendre'ns no ho van aconseguir perquè ja els hi havíem escoltat al Bolita a La Palma. Aquí també som al Sud respecte a Catalunya, si sabessin que Reus és molt més que el bressol del flamenc, va ser el tàlem on van jeure el cante, el toque i el baile. És l'única ciutat que pot documentar pioners en les tres disciplines: El 1852 el reusenc Bonaventura Belart va ser qui primer va cantar per soleà, rondenya i canya, el reusenc Josep Brocà és el mestre de mestres que va treure la pols als tractats de Sor i Aguado recuperant el gust per la guitarra i el reusenc Marià Camprubí va ser qui va portar a Andalusia el bolero aflamencat amb què havia triomfat per Europa.

Que el flamenc té profundes arrels semblava ser el missatge del seu tema *Sidi Brahim* brodat de cadències morunes, ni més ni menys que la façana de cal Navàs, d'inspiració mudèjar. L'Horacio va tenir fins i tot l'honradesa de reconèixer que havia estat copiant dels arabescos que tenia a la vista en les rajoles del terra com si es tractés d'una partitura. Sí, amics, les filigranes sonores van arribar a imbricar-se tant amb l'edifici que, en lloc d'haver perdut una oportunitat de veure'l de passada, vam tenir l'ocasió d'escoltar-lo convertit en música, un art que entusiasmava als seus propietaris fins al punt que hi tenien dedicada una habitació on es conserva una pianola amb la seva col·lecció de rotllos perforats i tot.

Van oferir dos temes compostos per Horacio Fumero. Una zamba titulada *Torcacita* inclosa en el repertori pel seu parentiu amb el flamenc, aquest aire familiar es nota en les músiques

d'Hispanoamèrica més arrelades, ja que són el resultat d'un sincretisme del barroc cortesà espanyol amb ritmes africans i saba indígena, produint-se una fusió que a l'Argentina es diu zamba i a Xile cueca, entre tots dos tindriem el nom del seu ancestre comú, la zamacueca, que va donar origen a la música andina i fins i tot a la guaraní per la seva estreta relació amb la marinera peruana. Pel mateix fonament, el joropo colombià i el veneçolà s'agermanen amb els sons del huapango que, més modernament, va tornar al flamenc en forma de dances peteneras, llavor de les soleares. La creació de diversos gèneres a partir d'un mateix ancestre comú és el que en biologia es coneix com a espècies germanes. L'altre tema del baixista també tenia nom d'au, si aquest primer va ser un tudó, en el segon era un falcònid anomenat Carancho i no és que tingui tot un àlbum dedicat als ocells exòtics, venia en *Contrabajando* i va ser el moment més jazzístic de la vetllada, precedit per un extracte del bolero *Quiero que me acaricies* de Tete Montoliu.

Queden per al final tres temes d'inspiració gitana, un ingredient que no podia faltar tractant-se de flamenc. Abans hem dit que se centraven en el modern, però això no és una limitació com demostra la inclusió d'un clàssic de Sabicas, *Punta y tacón*, la Farruca del mític àlbum *Flamenco puro* que va convulsionar la manera de tocar la bajañí en introduir una gran quantitat de novetats, trémolos, alzapúas i picats insuperables fins a l'aparició d'una nova generació de tocaors. El virtuosisme de l'oncle Sabas va ser l'avantsala de la *Canción del fuego fatuo* que Manuel de Falla va compondre per al lluïment de Pastora Imperio en el ballet Amor Brujo, amb tanta qualitat que l'obra va quedar en peça de concert. També és flamenc el nacionalisme musical? I tant que sí! Tard o d'hora havia d'aparèixer Paco de Lucía i el moment va arribar amb aquest tema arranjat pel geni d'Algesires, amb el qual ens vam ficar fins a la cuina, com acostuma a dir-se, amb tota aquella sèrie d'innovacions noucentistes de la zona de serveis que llavors eren pura avantguarda i avui s'han tornat imprescindibles. També era de l'*Amor Brujo* el bis que ens van obsequiar, la *Danza del fuego* va ser com el fantàstic mirador que dona a la plaça Mercadal, des de la seva posició en l'escenari Horacio Fumero i Pedro Javier González ja ens havien vist les cartes i els agradava el nostre joc, l'aplaudiment calorós, les expressions de complicitat i les cares de felicitat que se'ls queda als assistents quan han pogut gaudir d'una exhibició de talent, oferta generosament per un virtuos de la guitarra i un baixista al qual els anys han convertit en savi. Junts van entreteixir la seva creativitat, feliços de tornar a coincidir sobre l'escenari, van gaudir improvisant per sorprendre's mútuament i ens van fer gaudir a nosaltres convertint-se en un bé d'interès cultural a l'altura de la Casa Navàs; esperem que puguem veure'ls ben aviat en el Teatre Fortuny.

El cicle *Som Flamencs* conclourà aquest divendres, 5 de novembre, al Centre Cultural del Morell amb el recital de Queralt Lahoz que, no us ho perdeu, presentarà el seu disc *Pureza* a les 9 de la nit.